

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

ԶԻՆՎԱՅ ՈՒԺԵՐՈՒՄ

ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Համատեղ աշխատանքային հանդիպում «Ռուսաստանի զինվորների մայրերի կոմիտե»-ի եւ հասարակական կազմակերպությունների եւ ակտիվիստների միջեւ, որոնց գործունեությունն ուղղված է Հայաստանում զինված ուժերի նկատմամբ բաղաձայնական վերահսկողություն սահմանելուն:

**Մարտի 29-30, 2014թ., Երեւան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»**

Peace Dialogue

Peace.
Are
you in?

Աշխատանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» հի-ի «Ապտիվ զինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ք. Վանաձոր, Մյունխենյան 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երևան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
Այգեձոր փ. 3/1

ԼՊԱՏԱԿԸ

Երկար տարիներ շարունակ մարդու իրավունքների հիմնախնդիրը գինվորական շարքերում մնում է տարբեր երկրների իրավապաշտպան կազմակերպությունների ու խմբերի ներկայացուցիչներին անհանգստացնող արդիական խնդիրներից մեկը:

1994թ.-ին կնքված հրադադարի խախտման հետեւանք են, 2-ը՝ առողջական խնդիրների հետ կապված: Համաձայն տարբեր աղբյուրների, 2013 թ. -ին ոչ պատերազմական պայմաններում զոհվել է 30 կամ 31 մարդ:

Այսօր համեմատաբար երիտասարդ հայկական բանակում տիրող իրավիճակն անհանգստություն է առաջացնում Հայաստանի ակտիվ քաղաքացիական խմբավորումների ներկայացուցիչների, ինչպես նաեւ՝ մի շարք հեղինակավոր միջազգային կազմակերպությունների համար: Իրենց հաշվետվություններում տարբեր անկախ կազմակերպություններ նշում են գինձառայողների շրջանում մահացության բարձր մակարդակի մասին, իրենց անհանգստությունն են հայտնում պարբերական իրավախախտումների, բռնության դեպքերի, ռազմական քննչական մարմինների եւ մի շարք պատասխանատու ռազմական կառույցների անգործության վերաբերյալ:

Սույն աշխատանքային հանդիպման նպատակը հասարակական խմբերի, կազմակերպությունների, ակտիվիստների եւ զոհված գինձառայողների ընտանիքների ներկայացուցիչների համար հարթակի ստեղծումն է՝ ուղղված ինքնավերլուծությանը, սեփական գործունեության կատարելագործմանը՝ զինված ուժերում մարդու իրավունքների պաշտպանման ուղղությամբ:

Մասնակիցները կծանոթանան «Թուսաստանի գինվորների մայրերի կոմիտե»-ի աշխատանքային փորձին, հնարավորություն կստանան միասին վերլուծելու գործունեության մոտեցման նմանություններն ու տարբերությունները, արտաքին եւ ներքաղաքական գործունեության ազդեցությունը մարդու իրավունքների վրա զինված ուժերում, ինչպես նաեւ կծանոթանան բանակային կառույցների քաղաքացիական վերահսկողության փորձնական օրինակներին:

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Peace Dialogue

Peace.
Are
you in?

Աժխտանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» եկ-ի «Ապտիվ գինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանձոր, Մյունխենյան 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

2014թ.-ի առաջին 3 ամիսների ընթացքում արդեն արձանագրվել է 5 մահացության դեպք, որոնցից 2-ը՝ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջև

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երեւան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
Այգեձոր փ. 3/1

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ

ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Peace Dialogue

Peace.
Are
you in?

Աշխատանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» եկ-ի «Ապառիլ զինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանաձոր, Մյունխեն 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

Լրամանքը՝ www.razm.info

ՄԵԹՈՂՈՂՈՒԹՅԱՆ

Մարդկային հիշողությանը հատուկ է ընդհանրացնել ուսումնասիրվող երեւույթները: Համաձայն այդ մեխանիզմի, մենք հիշում ենք երեւույթները՝ հիմնվելով տվյալ գործընթացի նկատմամբ սեփական աշխարհայացքի, ընկալման եւ փորձի վրա: Այսինքն, մենք ընդհանրացնում ենք գործընթացը համաձայն նրա նկատմամբ ունեցած մեր վերաբերմունքի եւ ընկալման: Իրականում երեւույթների ազդեցությունը կոնկրետ մարդու, խմբի կամ իրավիճակի վրա բաղկացած է տարբեր մակարդակներից: Երեւույթների մանրակրկիտ վերլուծությունը հաճախ մեզանից պահանջում է ուսումնասիրվող երեւույթին կամ գործընթացին առնչվող մեր ունեցած կենսափորձի վերակառուցում:

ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

(<http://www.kstoolkit.org/Sistematization>) այս մեթոդն ուղղված է փորձի կատարելագործմանը՝ հիմնված քննադատական իմաստավորման եւ այդ փորձից ստացված դասերի մեկնաբանության վրա: Մեթոդաբանական իր մեջ ներառում է նույնականացում, փորձի եւ նախագծից կամ սեփական նախաձեռնությունից դուրս բերված հիմնական դասերի վավերագրում եւ փոխանցում՝ նրա ուսուցման կամ ռեպլիկացիայի նպատակով:

Համակարգումը չի ավարտվում փորձի եւ արդյունքների նկարագրությամբ, այլ ենթադրում է ստացված արդյունքի առավել խորը իմաստավորում, ինչն է ստացվել, ինչը՝ ոչ, որոնք են ձեռք բերված հաջողության կամ անհաջողության հիմնական գործոնները:

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երևան,
 հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
 Այգեձոր փ. 3/1

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Աճխատանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» հի-ի «Ապտեով զինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանաձոր, Մյունխենյան 12/40;
 Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

Լրատվություն՝ www.ram.am

ԳՈՐԾԼՆԹԱՑ

Աշխատանքային հանդիպումը բաղկացած կլինի երկու թեմատիկ բլոկներից .

- ա) Իրավիճակի համատեղ վերլուծություն մասնակիցների գործունեության վայրերում: Որո՞նք են մասնակիցների գործունեության համար քաղաքական եւ սոցիալական նախադրյալները:
- բ) Հասարակական շարժումների եւ խմբերի դերը զինված ուժերի գործունեությանն ուղղված քաղաքացիական վերահսկողության կազմավորման գործում:

Յուրաքանչյուր բլոկի սկզբում մի մասնակից հանդես է գալիս տվյալ թեմային առնչվող ներածական խոսքով (15-20 րոպեից ոչ ավելի), որից հետո սկսվում է թեմայի քննարկում՝ ելնելով յուրաքանչյուր մասնակցի, խմբի վրա (որի հետ իրեն ասոցացնում է մասնակիցը) տվյալ իրավիճակի ազդեցությունից, ինչպես նաև՝ ընդհանուր դիսկուսիայից:

Ես	1990	1995	2000	2005	2010
----	------	------	------	------	------

Մենք	1990	1995	2000	2005	2010
------	------	------	------	------	------

Հասարակությունը	1990	1995	2000	2005	2010
-----------------	------	------	------	------	------

Գործընթացի ավարտական փուլ կհանդիսանա եզրափակիչ ռեֆլեքսիան՝ ուղղված քաղված դասերի անհատական համակարգմանը:

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երեւան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
Այգեձոր փ. 3/1

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Peace.
Are
you in?

Աշխատանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» եկ-ի «Ապտիավ գինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանաձոր, Մյունխեն 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Օր 1-ին, 29 մարտի, 2014

ա) Իրավիճակի համատեղ վերլուծություն մասնակիցների գործունեության վայրերում: Որո՞նք են մասնակիցների գործունեության համար քաղաքական եւ սոցիալական նախադրյալները:

10:00 - 10:10.	Ողջույնի խոսք
10:10 - 10:30	Ճանութացում մեթոդիկային
10:30 - 10:50	Ճանութացում մասնակիցների գործունեությանն իրենց տարածաշրջաններում: Ներածություն՝ Պիսլար Դմիտրի Եֆիմովիչ (ՉՄՈԿ, Մոսկվա)
10:50 - 11:30	Համատեղ վերլուծություն
11:30 – 12:00	Սուրճի ընդմիջում
12:30 – 12:50	Կոռուպցիան եւ նրա ազդեցությունը մարդու իրավունքների ճգնաժամի վրա: Ներածություն՝ Լուիզա Այվազյան (Թրանսպերենսի Ինթերնեշնալ, հակակոռուպցիոն կենտրոն, Հայաստան):
12:50 - 13:30	Համատեղ վերլուծություն
13:30 – 15:00	Ճաշ

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երևան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
Այգեձոր փ. 3/1

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Աճխատանքային հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» հի-ի «Ապահով գինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանաձոր, Մյունխեն 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

բ) Հասարակական շարժումների եւ խմբերի դերը զինված ուժերի գործունեությանն ուղղված քաղաքացիական վերահսկողության կազմավորման գործում:

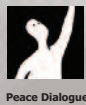
15:00 – 15:20	Հասարակական կազմակերպությունների դերը զինակոչի կազմակերպման գործընթացում: Ներածություն՝ Սիմարչուկ Վլադիմիր Ֆյոդորովիչ (ՉՄՌԿ, ՈւՖա):
15:20 - 16:30	Համատեղ վերլուծություն
16:30 – 17:00	Սուրճի ընդմիջում
17:00 – 17:20	Օգնության ցուցաբերում զինակոչիկներին ծառայության հետաձգման գործընթացում՝ կապված ուսման կամ առողջական խնդիրների հետ: Ներածություն՝ Սիմարչուկ Վլադիմիր Ֆյոդորովիչ (ՉՄՌԿ, ՈւՖա):
17:20 - 18:30	Համատեղ վերլուծություն
20:00 - 21:00	Ընթրիք

Օր 2-րդ, 30 մարտի, 2014

10:00 - 10:20	Փաստաբանության եւ ակտիվիստական գործունեության համադրում: ԻՆՔՆԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ: Ներածություն. «Բանակն իրականում» հասարակական շարժման ներկայացուցիչներ

Մարտի 29-30, 2014, ֆ.Երևան,
հյուրանոց «BASS BOUTIQUE»,
Այգեձոր փ. 3/1

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԶԻՆՎԱՃ ՈՒԺԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Peace.
Are
you in?

Աժխտանախի հանդիպումն իրականացվում է «Խաղաղության երկխոսություն» հի-ի «Ապահով զինվորներ՝ անվտանգ Հայաստանին» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվում է նիդեռլանդական PAX կազմակերպության աջակցությամբ:

2002, Հայաստան, ֆ. Վանաձոր, Մյունխեն 12/40;
Հեռ.՝ +374 (322) 2 13 40 ;
www.peacedialogue.am;
www.safesoldiers.am

ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

10:20 - 11:30	Համատեղ վերլուծություն
11:30 - 12:00	Սուրճի ընդմիջում
12:00 - 12:20	Հասարակական կազմակերպությունների դերը ոչ պատերազմական պայմաններում զինվորների մահվան հետ կապված դատավարական գործընթացներում:
12:20 - 13:30	Ներածություն՝ Ստեցենկո Ելենա Պավլովնա (ԶՄՌԿ, ՈւՖա): Համատեղ վերլուծություն
13:30 – 15:00	ճաշ
15:00 – 15:20	Աշխատանքային փորձ՝ ուղղված GBT-ի իրավունքների պաշտպանությանը բանակում: Ներածություն՝ «Հանրային տեղեկատվություն եւ գիտելիքի կարիք» հի-ի
15:20 - 16:30	Ներկայացուցիչներ: Համատեղ վերլուծություն
16:30 – 17:00	Սուրճի ընդմիջում
17:00 – 18:00	Եզրափակիչ ռեֆլեքսիա